

A VAJDASÁGI ÍRÓK EGYESÜLETÉNEK RÉGI-ÚJ TÁBLÁJA

ALEKSANDAR TIŠMA

Újvidéken nemrégiben egy új plakát jelent meg. Ezt írták rá: „Újvidék – szelíd város”, a szavak közé pedig egy kislány képét tették.

Úgy vélem, hogy a plakátra írt állítás – valakinek a verséből vagy beszédéből vehették – nagyon találó. Újvidék valóban szelíd város, mint ahogy az egész Vajdaság is szelíd, már a táj fekvéséből, nyugalmából eredően is, amely az emberek természetét is befolyásolja.

Am a Vajdaságban is előfordulnak vadabb emberek. Ezek közül valakik kereken hét évvel ezelőtt – talán éppen 1994. április 21-én – létrára másztak a Vajdasági Írók Egyesületének akkori épülete előtt, és leszedték az intézmény nevét több nyelven hirdető táblát, a helyébe pedig kitették a csak szerb nyelvű, cirill betűs táblát. Azt a régit, a latin betűs szerbhorvát – akkor még az a nyelv érvényes volt –, továbbá magyar, szlovák, román és ruszin feliratút eltüntették, elrejtették, miáltal tettüknek bűncselekményjellegét is adtak, hiszen az intézményt, ahol dolgoztak, megfosztották egy anyagi tulajdonától, vagyontárgyától, senkit sem kérdezve és nem tartozva ezért senkinek sem felelősséggel, biztosak lévén benne, hogy szövetségük a bandita rezsim, amely az intézménybe is rakta őket.

Nekünk most ezt a szabálysértést kell jóvátennünk, ezt az anyagi és erkölcsi kihágást, egyet abból a sokból, amit az utóbbi húsz év populista garázdálkodása hozott a szerbség nevében, de éppen a szerbség és a Szerbiát, így a Vajdaságot is benépesítő többi nép kárára. Visszatesszük a táblát, amely az egyesületünk nevét a Vajdaságban legtöbbit használt nyelveken tünteti fel, s ezzel megjelöljük egy új korszak kezdetét, amelyben senkit sem fognak fenyegetni, sem korlátozni a nemzeti, vallási, vagy politikai hovatartozása miatt.

Hogy meddig fog majd ez a mostani korszak tartani, és mennyire járul majd hozzá társadalmunk előrehaladásához? Ez tőlünk függ. Biztos, hogy ebben a pillanatban is, amikor kitesszük a falra a Vajdasági Írók Egyesületének a többnyelvű tábláját, valahol újabb harapófogókat és újabb fejszéket készítenek elő, hogy egyszer majd megint lefeszítsék és szétverjék. A primitíveket és maradiakat ugyanis ingerli a többnyelvűség, felbőszíti annak lehetősége, hogy valaki másmilyen legyen, ők nem érzik azt, amit mi, szelíd újvidékiek és vajdaságiak, hogy a legnagyobb gazdagságot a minden nemzet, minden felfogás számára megnyíló lehetőségek adják, amelyek nálunk ezért olyan tágasak, végtelenül tágasak, akár a síkság.

Fogadjuk meg, hogy ügyelünk arra, mit csinálnak ezek a primitívek, s hogy a kezükre csapunk, mint ahogy a kezükre csaptak annak a petíciónak az aláírói is, amely a többnyelvű tábla levétele ellen tiltakozott 1994 áprilisában. Boško Ivkov gyűjtötte össze akkor Gojko Janjušević, Milica Mičić Dimovska, Dragomir Popnovakov, Milorad Grujić, Slobodan Beljanski, az azóta elhunyt Vojislav Despotov, Ács Károly, Kalapis Zoltán, Đorđe Sudarski Red, Franja Petrinović, Maurits Ferenc, Vladimír Kirda Bolhorves, Gobby Fehér Gyula, Jung Károly, Ilija Marković, Miodrag Petrović, Torok Csaba, Nicu Ciobanu, Ahneta Bucsko, Milan Nenadić, Ileana Ursu, Mihail Harpanj, Vujica Rešin Tucić, Lazar Bojanović, Ljiljana Jokić Kaspar, az azóta elhunyt Judita Šalgo, Vladimír Kopicl, Branislav Kovačević, Zoran Mirković, Duško Vrtunski, Olivera Šijački, Milivoj Nenin, az azóta elhunyt Đordija I. Tripunović, Vladimír Bogdanović, Seja Babić, az azóta elhunyt Aleksandar Badnjarević, Zvezdana Šemić, Mihal Ramacs, Vickó Árpád, Németh István, Bányai János, Böndör Pál, Brasnyó István, Dušan Tatić, Fehér Kálmán, Natalija Dudaš, Milan Uzelac, Lazar Čurčić, Božidar Kovaček, az azóta elhunyt Pal'o Bohuš, Milutin Z. Pavlov, Irina Hardi Kovačević, Zoran Stojanović, Mirjana Andelković, Miroslav Radović, Gerold László, az azóta elhunyt Živan Milisavac aláírását. Ellenző szavuk, amit az akkori időben túlkiabáltak, lefojtottak, fenntartotta a tiltakozás feszültségét mind a mai napig, amikor végre feltesszük az egykor levett tábla utódját – többnyelvűt, amilyen az volt, ösztönzöt minden nemzet, minden nyelvi közösség számára, minden egyes ember számára, aki a nyelv, az írás eszközeivel fejezi ki önmagát és korát.

Maradjon fenn sokáig ez a régi-új tábla ezen a házon és minden épületen, amelyekből tovább terjed a többnyelvű, pluralista és toleráns kultúrája ennek a szelíd Vajdaságnak és az egész többnyelvű és sokrétű világnak, az egyedüli világnak, amely nem csupán az egyoldalúak forró fejében van meg, hanem valóban létezik – az egyedüli világnak, amelynek érdemes léteznie.

Éljen!

KARTAG Nándor fordítása